

סקר הציפיות בתעשייה לחודשים יולי - ספטמבר 2013

אגף המחקר הכלכלי
התאחדות התעשיינים

אוגוסט 2013

סקר ציפיות בתעשייה

לחודשים יולי – ספטמבר 2013

שלום רב,

מצ"ב לעיון סקר הציפיות בתעשייה המציג את התפתחות התעשייה בפועל ברבע השני של 2013 ואת ציפיות התעשיינים לרבעון השלישי של 2013.

על פי ממצאי הסקר, ברבע השני של 2013 חל גידול מתון בתפוקת התעשייה ובגורמי הייצור (מועסקים והשקעות), זאת לצד התמתנות הנסיגה במכירות התעשייה לשוק המקומי וליצוא.

לרבע השלישי של 2013 צופים התעשיינים האצה בקצב הצמיחה, לצד גידול במשלוחי היצוא, במצבת העובדים ובהשקעות וצפי להתמתנות עוצמת הנסיגה במכירות לשוק המקומי.

סקר הציפיות בתעשייה נערך על-ידי התאחדות התעשיינים כ- 35 שנה, מאז 1978, בקרב מדגם¹ מייצג של למעלה מ- 700 מפעלי תעשייה. הסקר מציג מדי רבעון את ההתפתחויות בתעשייה ברבעון החולף, ואת אלו הצפויות ברבעון הבא, בפרוט לפי ענפי התעשייה.

מבחינים סטטיסטיים שונים שנערכו במהלך השנים² העלו כי סקר הציפיות מספק אינדיקציה טובה לגבי כיווני ההתפתחויות בתעשייה עוד בטרם פורסמו הנתונים הסטטיסטיים הרשמיים.

תודתי לצוות אגף המחקר הכלכלי על העבודה המקצועית שנעשת מדי רבעון להפקת סקר זה.

דפנה אבירם-ניצן,
מנהלת האגף למחקר כלכלי

¹ מדגם הסקר עודכן ועבר רענון בחודש פברואר 2011.
² ראה נספח מתודולוגי בעמוד 19.

סקר ציפיות בתעשייה – עיקרי הממצאים

מגמות בפועל ברבע השני של 2013:

- גידול מתון בתפוקה.
- עלייה מתונה במצבת העובדים בתעשייה.
- התמתנה הנסיגה במכירות המקומיות.
- התמתנה הנסיגה במשלוחי היצוא.
- גידול זעום בהשקעות התעשייה בנכסים קבועים.
- צמיחה מחודשת בתפוקתן של חברות התעשייה הרב לאומיות בחו"ל.

מגמות צפויות לרבע השלישי של 2013:

- האצה בקצב צמיחת התעשייה.
- תימשך קליטת העובדים לתעשייה.
- התמתנות נוספת בעוצמת הנסיגה במכירות לשוק המקומי.
- גידול במשלוחי היצוא.
- גידול נוסף בהשקעות התעשייה.
- התרחבות בפעילותן של חברות התעשייה הרב-לאומיות בחו"ל.

בדבר הסברים והבהרות ניתן לפנות לצוות אגף המחקר הכלכלי:

דפנה אבירם-ניצן, מנהלת אגף מחקר כלכלי

חגית לשבסקי, כלכלנית האגף
ג'ולי שדה זלצר, ראש תחום ניתוחים כלכליים

טלפון: 03-5198806

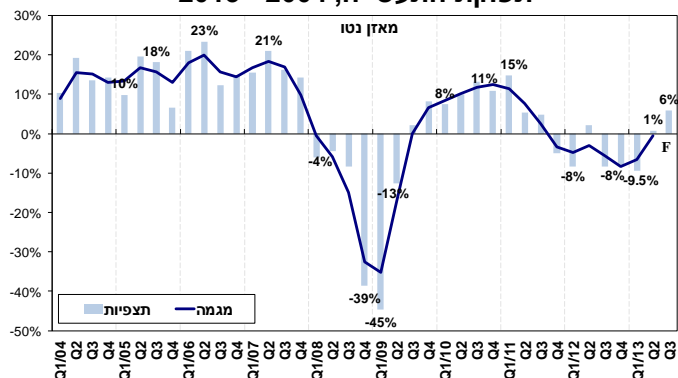
הפרסום מופיע גם באתר התאחדות התעשיינים: www.industry.org.il

סקר ציפיות בתעשייה לחודשים יולי – ספטמבר 2013

סקר זה הקיף 187 חברות תעשייתיות, שהשיבו לסקר בין אמצע יוני לסוף יולי 2013.

תפוקת התעשייה

תפוקת התעשייה, 2013 - 2004

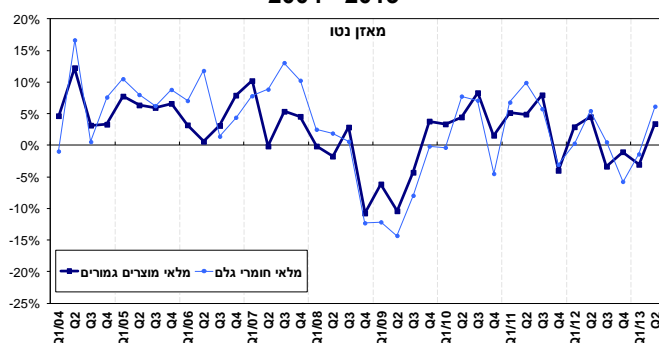
ברבע השני של 2013 נבלמה

הנסיגה בתפוקת התעשייה: דיווחי התעשיינים משקפים מאזן נטו³ חיובי מתון ביותר, של 1%, כאשר 31% מהתעשיינים דיווחו על גידול בתפוקתם, אל מול 30% שדיווחו על נסיגה.

גידול מתון זה חל לאחר שלושה רבעונים רצופים של נסיגות חדות בתפוקת התעשייה, בהם נרשם מאזן שלילי ממוצע של 9% לרבעון.

הגידול המתון בתפוקה ברבע השני של השנה לווה בהתמתנות ניכרת של עוצמת הנסיגה, עד כמעט יציבות, בניצולת הציוד בתעשייה: מאזן נטו שלילי של 0.5% נרשם בתקופה הנסקרת, לאחר שלושה רבעונים רצופים של ירידות חדות בניצולת הציוד, בהם נרשם מאזן שלילי ממוצע של 8% לרבעון.

מלאי המוצרים הגמורים וחומרי גלם בתעשייה 2004 - 2013

במקביל, דיווחי התעשיינים מצביעים על גידול מחודש במלאים:

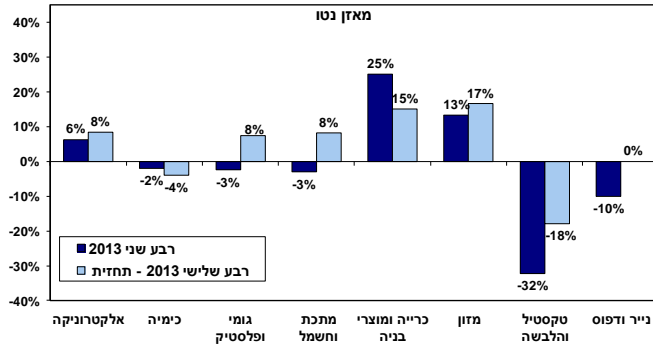
עליה מחודשת נרשמה במלאי חומרי הגלם ברבע השני של 2013: מאזן נטו חיובי של 6%, לאחר מאזן נטו שלילי של 1% ברבע הראשון של השנה, ושל 6% בסוף 2012.

כמו כן, גידול מחודש נרשם גם במלאי המוצרים הגמורים ברבע השני של השנה: מאזן נטו חיובי של 3%, לאחר מאזן שלילי ממוצע של 2.5% בשלושת הרבעונים שקדמו.

לרבע השלישי של 2013 צופים התעשיינים האצה בקצב צמיחת התוצר: ציפיות התעשיינים מצביעות על מאזן נטו חיובי גבוה של 6%, כאשר 37% צופים עלייה בתפוקתם ו-28% צופים ירידה. לא מן הנמנע, כי לפחות חלק מהצמיחה הצפויה בתפוקת התעשייה הינה עונתית ומשקפת פעילות מוגברת של התעשייה לקראת חגי תשרי החלים בסוף הרבע השלישי של השנה.

³ מאזן נטו = שיעור המדווחים על עלייה פחות שיעור המדווחים על ירידה, משוקלל בהתאם לעוצמת השינוי.

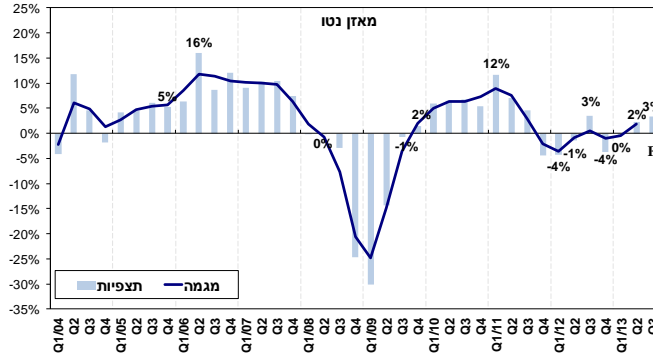
נקודת הקצה: תוצר התעשייה - פירוט ענפי

מנגד, קיפאון צפוי בתפוקת ענף הנייר והדפוס, לצד צפי לנסיגה נוספת בתפוקת ענף הכימיה, והתמתנות הנסיגה החדה בתפוקת ענף הטקסטיל וההלבשה.

מועסקים בתעשייה

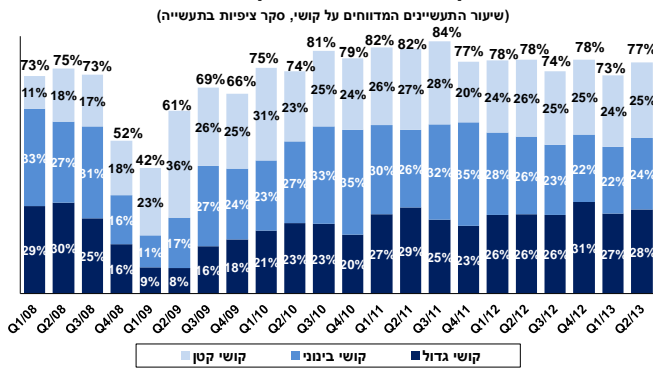
מועסקים בתעשייה, 2013 - 2004

ברבע השני של 2013 נרשמה עלייה

מתונה במצבת העובדים בתעשייה: 23% מהתעשיינים דיווחו על גידול במצבת העובדים, כולם רשמו גידול קל בלבד, אל מול 18% שדיווחו על פיטורי עובדים. כך, התקבל מאזן נטו חיובי של 2%, לאחר קיפאון במצבת העובדים ברבע הראשון של השנה ופיטורי עובדים ברבע האחרון של 2012 (מאזן שלילי של 4%).

קושי בגיוס עובדים מקצועיים

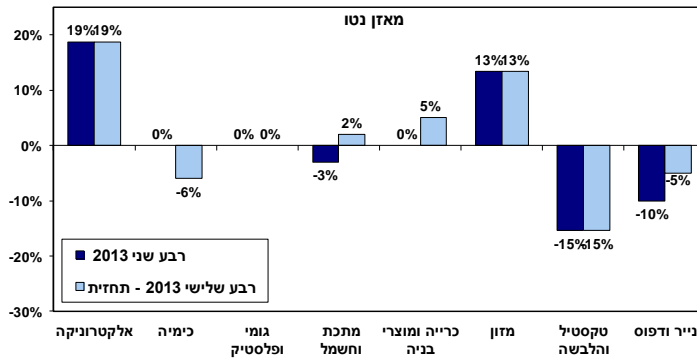

על רקע חידוש קליטת העובדים, חלה עלייה בקושי המדווח בגיוס עובדים מקצועיים לתעשייה: אחוז התעשיינים המדווחים על קושי עלה ברבע השני של השנה ל-77%, לעומת 73% שדיווחו כך ברבע הראשון של 2013. קשיים בולטים במיוחד דווחו על-ידי תעשייני הכרייה, ומוצרי הבנייה, המתכת והחשמל, הגומי והפלסטיק, הכימיה והאלקטרוניקה.

להערכת התעשיינים, קליטת העובדים לתעשייה תימשך גם ברבע השלישי של 2013: 22% מהתעשיינים צופים גידול במצבת העובדים, מרביתם גידול קל, לעומת 15% הצופים ירידה. כך, צפוי מאזן חיובי של 3% ברבע השלישי של השנה.

⁴ בשל מיעוט המשיבים לסקר בענף יש להיזהר מלהסיק מסקנות על פי ממצאים אלו בלבד על כיווני ההתפתחות של הענף בכללותו.

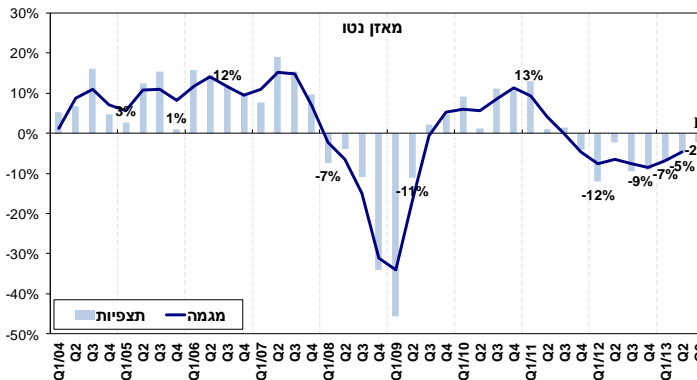
נקודת הקצה: מועסקים בתעשייה - פירוט ענפי

הגידול הצפוי במצבת העובדים בתעשייה ברבע השלישי של 2013 משקף צפי לקליטת עובדים מהירה בענפי האלקטרוניקה והמזון, לצד צפי לקליטת עובדים מחודשת בענפי הכרייה ומוצרי הבנייה⁴, המתכת והחשמל. מנגד, פיטורי עובדים בקצב מהיר צפויים בענפי הטקסטיל וההלבשה, הכימיה, הנייר והדפוס⁴, לצד צפי להמשך היציבות במצבת העובדים בענף הגומי והפולסטיק.

מכירות לשוק המקומי

מכירות לשוק המקומי, 2013 - 2004

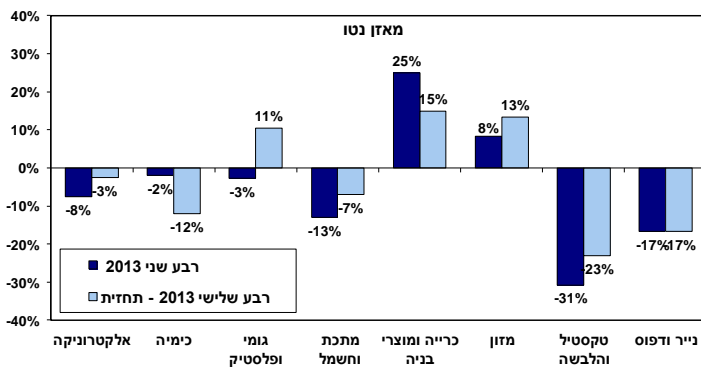
ברבע השני של 2013 נמשכה הנסיגה במכירות התעשייה לשוק המקומי, תוך התמתנות קלה נוספת בעוצמת הנסיגה: 33% מהתעשיינים רשמו ירידה במכירותיהם, לעומת 25% שדיווחו על עלייה. כך, נרשם מאזן נטו שלילי של 5%, לאחר מאזן נטו שלילי של 7% בתחילת השנה, ושל 9% בממוצע בשני הרבעונים האחרונים אשתקד.

לרבע השלישי של 2013 צופים התעשיינים התמתנות נוספת בעוצמת הנסיגה במכירות התעשייה לשוק המקומי: הציפיות משקפות מאזן נטו שלילי של 2%, כאשר 31% צופים ירידה במכירות המקומיות, אל מול 27% הצופים גידול במכירותיהם, מרביתם גידול קל. נציין, כי מזה כשנתיים לא נרשם גידול בפועל, ו/או צפי⁵ לגידול במכירות התעשייה לשוק המקומי.

אינדיקציות נוספות לחודשים הבאים מצביעות אף הן על המשך הירידה במכירות המקומיות: התעשיינים מדווחים על נסיגה חדה נוספת בהזמנות לשוק המקומי ברבע השני של 2013 (מאזן שלילי של 8%, בהמשך למאזן שלילי של 7% בתחילת 2013), וצפי להמשך הירידה, תוך התמתנות עוצמת הנסיגה, ברבע השלישי של 2013: מאזן נטו שלילי של 2.5%.

⁵ למעט צפי לגידול זעום במכירות המקומיות לרבע השני של 2013 (מאזן נטו חיובי של 1.5%).

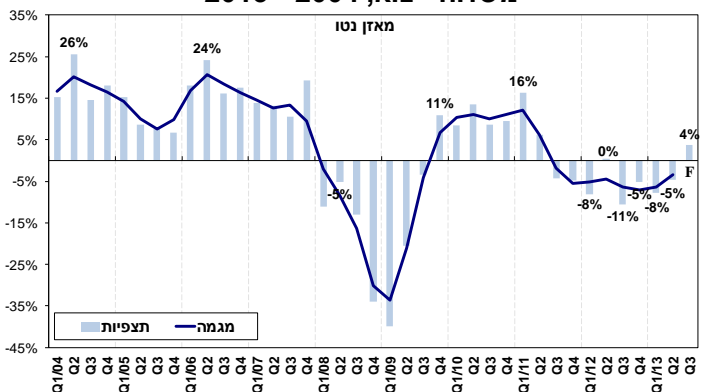
נקודת הקצה: מכירות לשוק המקומי - פירוט ענפי

המקומיות בענף הכרייה ומוצרי הבנייה⁶, ומעבר מנסיגה לגידול במכירות ענף הגומי והפלסטיק.

משלוחי יצוא

משלוחי יצוא, 2013 - 2004

ברבע השני של 2013 התמתנה הנסיגה גם במשלוחי היצוא: 35% מהיצואנים דיווחו על צמצום משלוחי היצוא, אל מול 27% שדיווחו על גידול. כך, נרשם מאזן נטו שלילי של 8%, לאחר מאזן שלילי של 8% ברבע הראשון של 2013.

למעשה, מזה כשנתיים מדווחים היצואנים על נסיגה ביצוא התעשייתי⁷.

במקביל, נמשכה השחיקה ברווחיות היצוא ברבע השני של השנה: מחצית מהיצואנים דיווחו על ירידה ברווחיות, אל מול 6% בלבד שרשמו שיפור. כך, נרשם ברווחיות מאזן נטו שלילי של 27%, לאחר מאזן שלילי של 29% בתחילת השנה. השחיקה ברווחיות מתיישבת עם התיסוף שחל במהלך הרבע השני של השנה בשערו של השקל ביחס לדולר, אשר תורם לשחיקה המתמשכת ברווחיות היצוא.

בנוסף, ברבע השני של 2013 נמשכה הירידה במחירי היצוא במונחי מט"ח: מאזן נטו שלילי של 13% נרשם ברבע השני של השנה, בהמשך למאזן שלילי של 15% ברבע הראשון של 2013. הדבר משקף את הקושי המתמשך של היצואנים בהתמודדות מול התחרות הקשה בשוקי העולם, אשר מאלצת אותם להמשיך ולהוריד מחירים במונחי מט"ח, זאת בנוסף לירידה בתמורה השקלית בגין כל דולר יצוא.

בראש רשימת הגורמים הבולמים את צמיחת היצוא, ממשכים לבלוט גורמי הזמנות היצוא, קשיי החדירה והשיווק לשווקים חדשים עם ציון ממוצע⁸ של 3.5 כל אחד, לצד גורם המחירים הבינלאומיים (3.4). במקום השני דירגו היצואנים את גורם רווחיות היצוא (3.3), ובמקום השלישי דירגו היצואנים את גורמי קשיי השיווק בשווקים קיימים והעדר תמיכה ממשלתית לעידוד היצוא, עם ציון ממוצע של 3.0 כל אחד.

⁶ הגידול הצפוי יושפע ככל הנראה מגידול בביקושים על רקע התקדמות הפעילות בבניית עיר הבה"דים, לצד ביקושים ערים בשוק הנדל"ן.

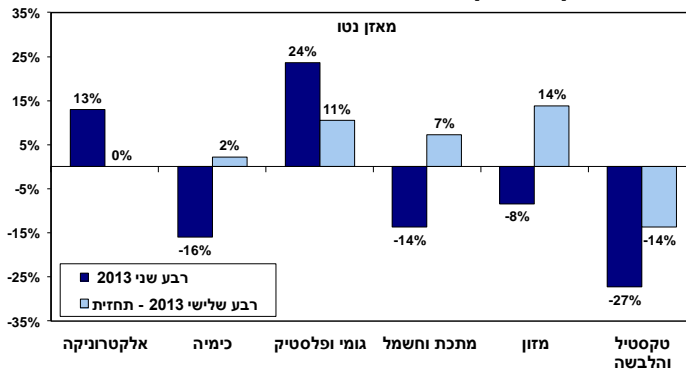
⁷ למעט קיפאון עליו דווח ברבע השני של 2012.

⁸ בסולם של 1 עד 5, כאשר 5= הגורם המגביל ביותר.

מנגד, צופים היצואנים **לרבע השלישי של 2013** עלייה ממשית במשלוחי היצוא: צפוי מאזן נטו חיובי של 4%, כאשר 31% מהיצואנים צופים גידול, אל מול 25% שצופים ירידה, מרביתם ירידה קלה. הצפי להתרחבות במשלוחי היצוא התעשייתי, נתמך על ידי אינדיקציות נוספות לעתיד: היצואנים צופים גידול בהזמנות ליצוא **לרבע השלישי של 2013**: מאזן נטו חיובי של 3% צפוי בהזמנות אלו.

יצוין, כי הגידול ביצוא, צפוי למרות הערכות היצואנים כי תמשך הירידה במחירי היצוא במונחי מט"ח ברבע השלישי של 2013 (צפוי מאזן נטו שלילי של 10%).

נקודת הקצה: יצוא תעשייתי - פירוט ענפי

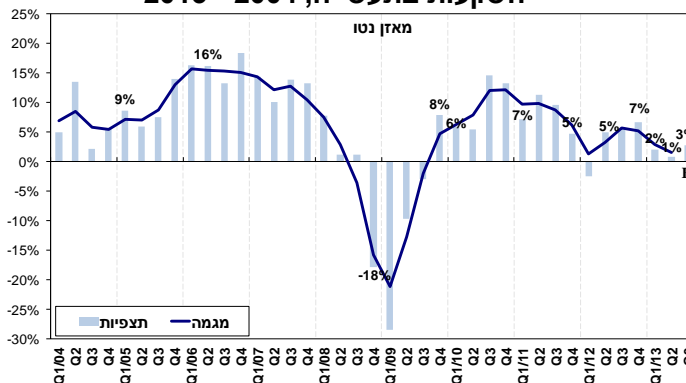
הגידול הצפוי ביצוא לרבע השלישי של 2013 משקף צפי למעבר מנסיגה לגידול מהיר ביצוא ענפי המזון, המתכת והחשמל וכן גידול מחדש ביצוא ענף הכימיה.

מנגד, צפויה האטה בקצב גידול משלוחי היצוא בענף הגומי והפלסטיק, לצד קיפאון ביצוא ענף האלקטרוניקה.

נציין, כי יצואני ענף הטקסטיל וההלבשה הינם היחידים הצופים נסיגה נוספת במשלוחי היצוא, אם כי צפויה התמתנות ניכרת בקצב הנסיגה.

השקעות בתעשייה

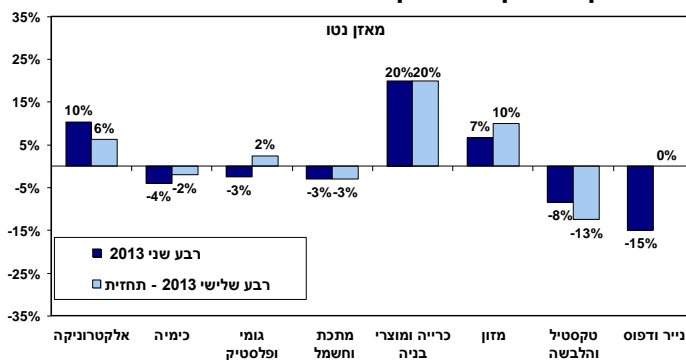
השקעות בתעשייה, 2013 - 2004

ברבע השני של 2013 נרשם גידול זעום בהשקעות התעשייה: 23% רשמו גידול בהשקעותיהם, מרביתם גידול קל בלבד, אל מול 16% שרשמו ירידה. כך, נתקבל מאזן נטו חיובי של 1%, לאחר מאזן נטו חיובי של 2% ברבע הראשון של השנה.

לרבע השלישי של 2013 צופים התעשיינים גידול נוסף בהשקעות התעשייה בנכסים קבועים, תוך האצה קלה בקצב: צפוי מאזן נטו חיובי של 3%, כאשר 21% מהתעשיינים בסקר צופים גידול בהשקעות, אל מול 13% הצופים ירידה.

נקודת הקצה: השקעות בתעשייה - פירוט ענפי

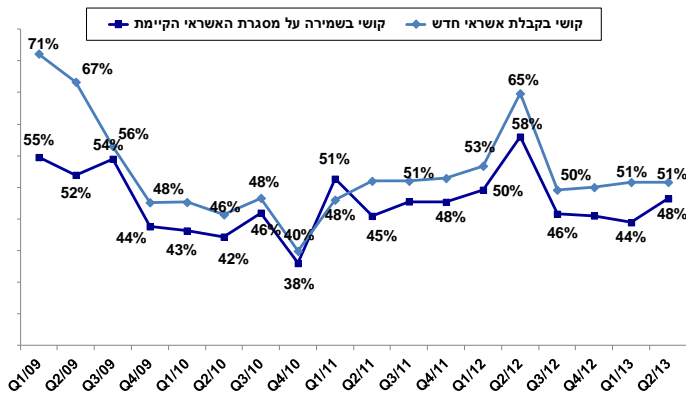
הגידול הצפוי בהשקעות התעשייה לרבע השלישי של השנה, משקף צפי לגידול מהיר נוסף בהשקעות ענף הכרייה ומוצרי הבנייה⁶. במקביל, צפוי גידול בהשקעות ענפי המזון, האלקטרוניקה, הגומי והפלסטיק.

עליות אלו, צפויות להתמתן בשל ירידה בהשקעות ענפי הטקסטיל וההלבשה, הכימיה, המתכת והחשמל.

במקביל, ממשיכים התעשיינים לדווח על גידול **בהוצאות המימון הריאליות**, תוך התמתנות קלה בקצב הגידול: ברבע השני של 2013 נרשם מאזן נטו חיובי של 6% בהוצאות המימון, כאשר 19% דיווחו על עלייה בהוצאות, למול 8% שדיווחו על ירידה; זאת לאחר מאזן חיובי של 7% ברבע הראשון של 2013. התמתנות קלה זו בקצב הגידול של הוצאות המימון הריאליות התאפשרה בין היתר, הודות להפחתת ריבית בנק ישראל במהלך הרבעון (מ- 1.75% באפריל 2013 ל- 1.25% ביוני 2013), בעוד ציפיות האינפלציה נותרו יציבות.

לרבע השלישי של 2013 צופים התעשיינים גידול נוסף בהוצאות המימון הריאליות: צפי למאזן נטו חיובי של 6%, כאשר 19% צופים עלייה בהוצאות ו- 9% צופים ירידה.

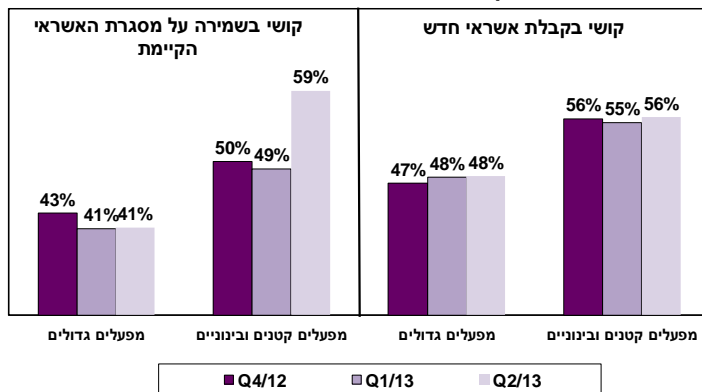
אחוז החברות המדווחות על קשיי אשראי מתוך סקר הציפיות בתעשייה

בנוסף, נמשכו דיווחי התעשיינים על קשיי האשראי ברבע השני של 2013: אחוז התעשיינים המדווחים על קושי בשמירה על מסגרת האשראי הקיימת עלה בתקופה הנסקרת ל- 48%, לעומת 44% שדיווחו כך בסקר הקודם, ו- 46% בשני הסקרים האחרונים של 2012.

בנוסף, 51% מהתעשיינים שנזקקו לאשראי חדש, נתקלו בקושי בקבלתו, בדומה לשיעור המדווחים כך בממוצע שלושת הסקרים הקודמים.

קשיי האשראי בתעשייה - לפי גודל

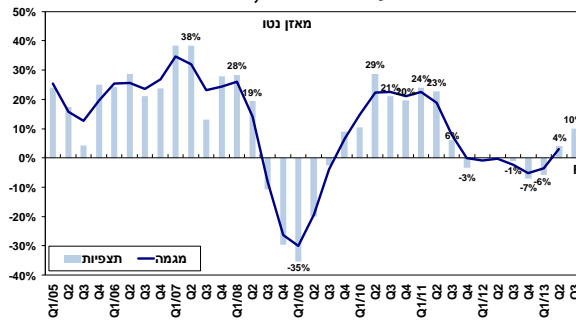
קשיי האשראי ממשיכים לבלוט בקרב המפעלים הקטנים והבינוניים⁹, אשר למעלה ממחציתם מדווחים על קשיים: 56% מהמפעלים הקטנים והבינוניים שנזקקו לאשראי חדש נתקלו ברבע השני של 2013 בקושי בקבלתו, בדומה לשיעור המדווחים כך בשני הסקרים שקדמו.

יתרה מכך, שיעור המדווחים על קושי בשמירה על מסגרת האשראי הקיימת זינק בתקופה הנסקרת ל- 59%, לעומת 50% בממוצע שני הסקרים שקדמו.

⁹ עד 100 עובדים

הפעילות הרב לאומית¹⁰ של חברות התעשייה הישראליות

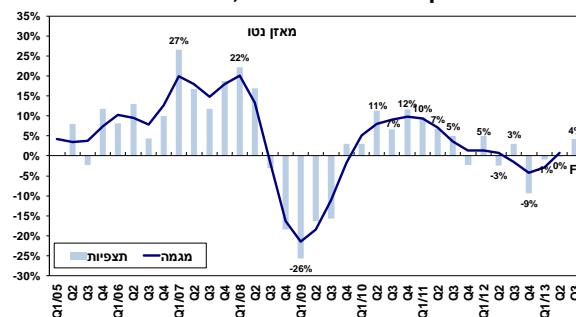
ייצור תעשייתי בחו"ל, 2013 - 2005

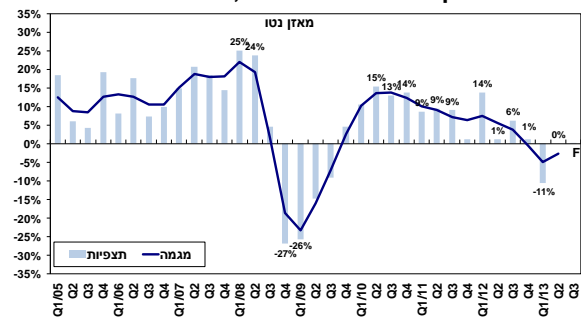
לראשונה מזה שנה וחצי, נרשמה ברבע השני של 2013 צמיחה בתפוקת המפעלים בחו"ל: 30% מהמפעלים דיווחו על גידול בתפוקתם, אל מול 20% שרשמו נסיגה. כך, נרשם מאזן נטו חיובי של 4%, לאחר מאזן נטו שלילי של 6% ברבע הראשון של 2013.

מנגד, קיפאון שרר בגורמי הייצור במפעלים בחו"ל: יציבות נרשמה במצבת העובדים בחו"ל לאחר שני רבעונים רצופים של פיטורי עובדים. במקביל, שרר קיפאון בהשקעות המפעלים בחו"ל, לאחר נסיגה חדה ביותר בתחילת השנה.

מועסקים בתעשייה בחו"ל, 2013 - 2005

השקעות בתעשייה בחו"ל, 2013 - 2005

לרבע השלישי של 2013 צופות חברות התעשייה הרב-לאומיות האצה בקצב גידול תפוקתן בחו"ל: מאזן נטו חיובי של 10%, צפוי בתפוקה לרבע השלישי של השנה, כאשר 37% מהחברות צופות גידול בתפוקתן, כולן גידול קל, לעומת 14% הצופות ירידה.

במקביל, צפי לקליטת עובדים במפעלים בחו"ל: מאזן חיובי של 4% צפוי לרבע השלישי של 2013, לאחר מאזן נטו אפס ברבע השני של השנה, המצביע כאמור על יציבות במצבת העובדים בחו"ל.

מנגד, צפי להמשך הקיפאון בהשקעות המפעלים בחו"ל: מאזן נטו אפס צפוי לרבע השלישי של השנה, בהמשך למאזן דומה ברבע השני של 2013, ומאזן שלילי חד ביותר, של 11% בתחילת השנה.

¹⁰ על פעילות יצרנית בחו"ל דיווחו 50 חברות מתוך 187 (27% מהמדגם). מהן 12 מענף הגומי והפלסטיק, 11 מענף המתכת והחשמל, 8 מהכימיה, 5 מהטקסטיל וההלבשה, 5 מענף המזון, ו-5 מהאלקטרוניקה, 3 מהנייר והדפוס ו-1 מענף הכרייה ומוצרי הבנייה.

התפתחויות וציפיות בענפי התעשייה

ענף האלקטרוניקה

בהתאם לציפיות התעשיינים, לראשונה מזה שלושה רבעונים חל **ברבע השני של 2013** גידול מחודש בתפוקת הענף, תוך האצה בקצב גידול ניצולת הציוד ובקצב גידול המלאים.

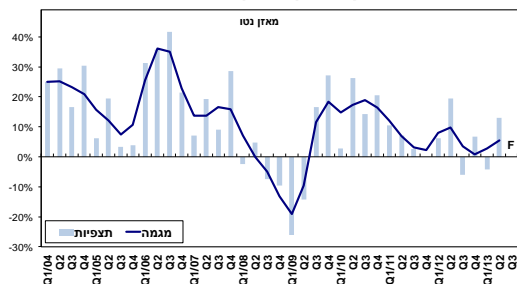
צמיחה זו בתפוקה, חלה על רקע עלייה מחודשת ומהירה במשלוחי היצוא, בעוד נסיגה נרשמה במכירות הענף לשוק המקומי, זה רבעון שישי ברציפות.

במקביל, הואץ קצב גידול גורמי הייצור בענף (מועסקים והשקעות). הגידול במצבת העובדים, המדווח על ידי תעשייני הענף זה ארבע שנים ברציפות, בלט לחיוב אף בהשוואה ליתר ענפי התעשייה, ולוה בעלייה בקושי בגיוס עובדים מקצועיים לענף (79% בסקר הנוכחי לעומת 68% בסקר הקודם).

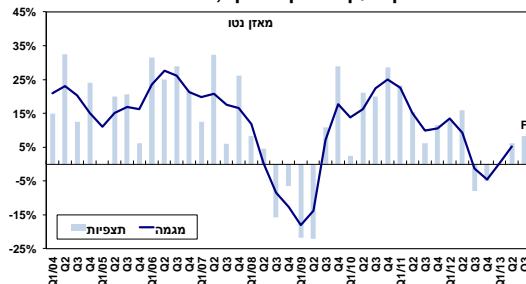
כמו כן, חלה עלייה נוספת בהוצאות המימון הריאליות בענף, תוך עלייה באחוז התעשיינים המדווחים על קשיי אשראי: 54% דיווחו על קושי בשמירה על מסגרת אשראי קיימת, ו- 60% דיווחו על קושי בקבלת אשראי חדש (לעומת 35% ו- 53%, בהתאמה, ברבע הראשון של 2013).

לרבע השלישי של 2013 צופים תעשייני הענף האצה קלה בקצב צמיחת תפוקתם, תוך גידול מהיר נוסף במצבת העובדים. הגידול הצפוי בתעסוקה ממשיך לבלוט לחיוב בהשוואה לתחזיות יתר ענפי התעשייה. בנוסף, צפויה האטה בקצב גידול השקעות הענף. מנגד, קיפאון צפוי במשלוחי היצוא, לצד נסיגה נוספת, מתונה בעוצמתה, במכירות הענף לשוק המקומי.

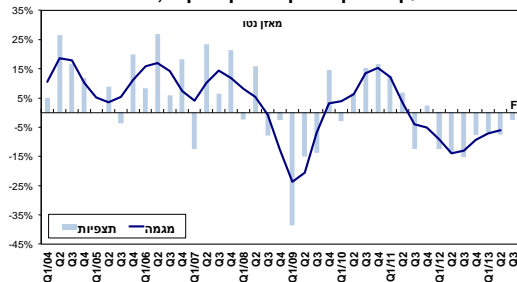
יצוא ענף האלקטרוניקה, 2013 - 2004

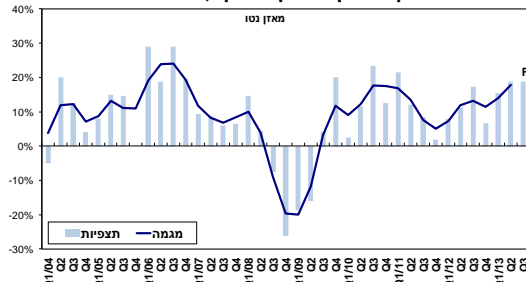
תפוקת ענף האלקטרוניקה, 2013 - 2004

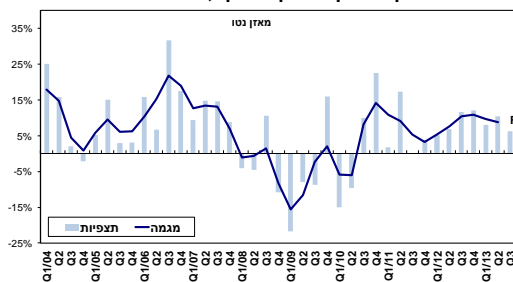
מכירות ענף האלקטרוניקה לשוק המקומי, 2013 - 2004

מועסקים בענף האלקטרוניקה, 2013 - 2004

השקעות ענף האלקטרוניקה, 2013 - 2004

ענף הכימיה

בהתאם לציפיות התעשיינים, **ברבע השני של 2013** חלה התכווצות בפעילות הענף: **תפוקת הענף** רשמה נסיגה נוספת, אם כי בקצב מתון יחסית, תוך נסיגה חדה **בניצולת הציוד** וקיפאון **במלאי המוצרים הגמורים**.

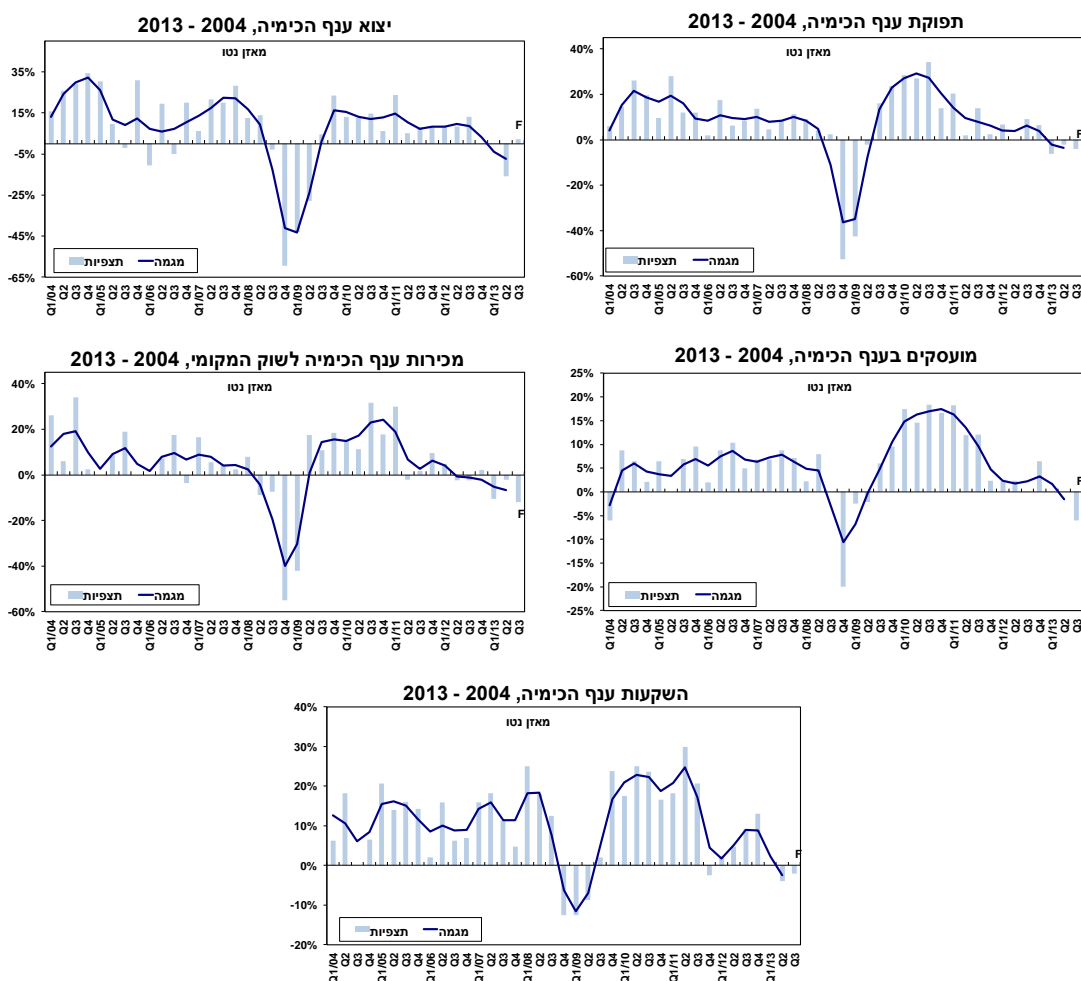
ירידה זו בתפוקה, חלה על רקע נסיגה חדה **במשלוחי היצוא**, זאת לראשונה מזה קרוב לארבע שנים, מאז משבר 2008/9. במקביל, חלה נסיגה מתונה **במכירות הענף לשוק המקומי**.

במקביל, לראשונה מזה חמישה רבעונים, חלה ירידה **בהשקעות** הענף, המתיישבת עם העלייה באחוז התעשיינים המדווחים על קושי **בקבלת אשראי חדש** (59% דיווחו על קושי בסקר הנוכחי אל מול 53% בסקר הקודם).

בנוסף, למרות הקיפאון **במצבת העובדים** מתחילת השנה, מדווחים תעשייני הענף על עלייה **בקושי בגיוס עובדים מקצועיים** (80% דיווחו על כך בסקר הנוכחי לעומת 70% בסקר הקודם).

בניגוד לפעילות המקומית, מדווחים תעשייני הענף להם **פעילות יצרנית בחו"ל¹¹** על גידול בתפוקתם ובמצבת עובדיהם בחו"ל, אל מול ירידה בהשקעות במפעלים בחו"ל.

לרבע השלישי של 2013 צופים תעשייני הענף התכווצות נוספת בפעילותם: ירידה נוספת צפויה בתפוקה, אשר תלווה בהעמקת עוצמת הנסיגה במכירות המקומיות, וירידה בגורמי היצור בענף (השקעות ומועסקים). נציין, כי ירידה במצבת עובדי הענף לא נרשמה בפועל מזה ארבע שנים ברציפות. מנגד, גידול מתון צפוי במשלוחי היצוא.

¹¹ כ- 32% מתעשייני הענף שהשיבו על הסקר דיווחו על פעילות יצרנית בחו"ל.

ענף הגומי והפלסטיק

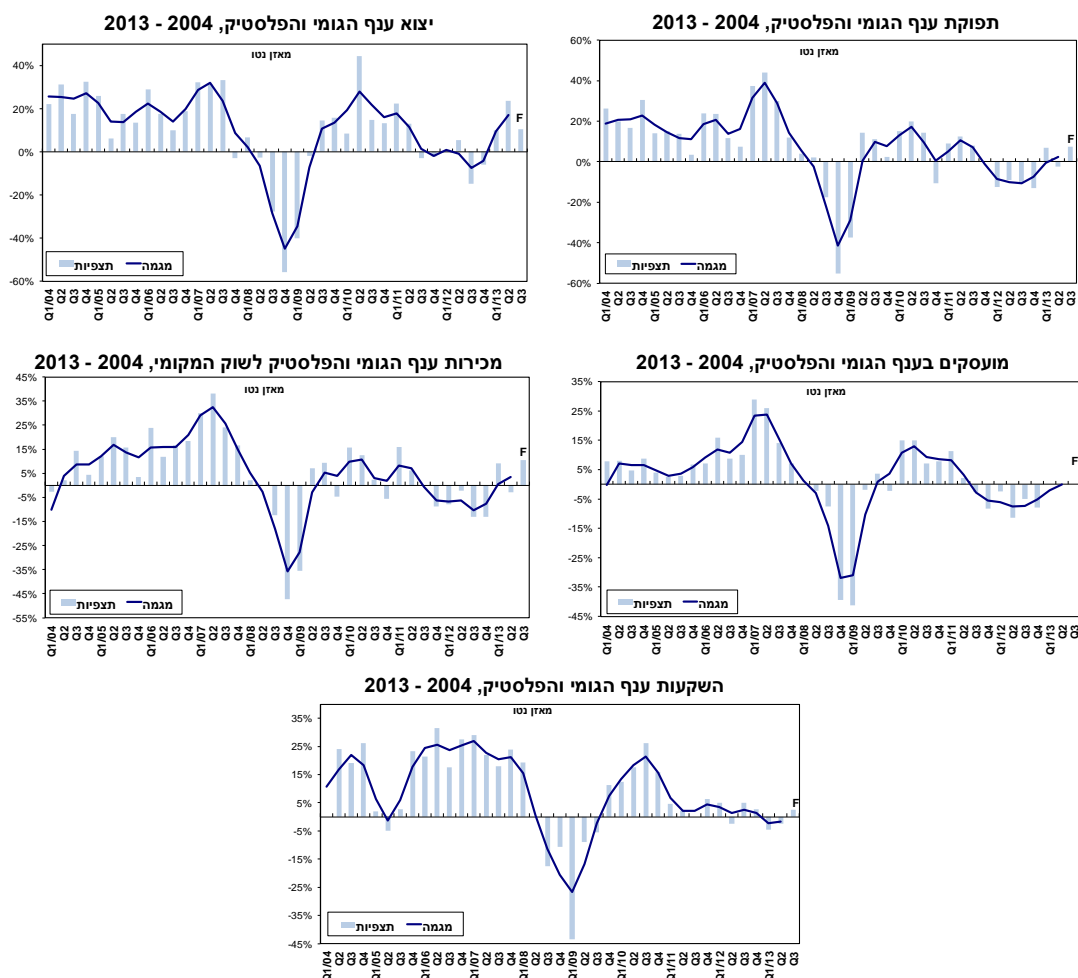
ברבע השני של 2013 נרשמה התכווצות בפעילות הענף: חודשה הנסיגה בתפוקת הענף ובמכירות לשוק המקומי, לצד ירידה חדה בניצולת הציוד וגידול חד במלאי חומרי הגלם והמוצרים הגמורים.

במקביל, נמשך הקיפאון במצבת העובדים. נציין, כי למרות שלא נרשמה קליטת עובדים לענף מזה כשנתיים, מתמודדים התעשיינים עם קושי ניכר בגיוס עובדים מקצועיים (85% מהם דיווחו על קושי בסקר הנוכחי).

בנוסף, נמשכה הירידה בהשקעות בנכסים קבועים, תוך גידול חד בהוצאות המימון הריאליות. מנגד, ובהתאם לציפיות, נרשם גידול מואץ במשלוחי היצוא, כמותו לא דווח בפועל מזה כשלוש שנים ברציפות. גידול זה, אף בולט לחיוב בהשוואה ליתר ענפי התעשייה המייצאים.

תעשייני הענף להם פעילות יצרנית בחו"ל¹², מדווחים על קיפאון בתפוקתם בחו"ל, אל מול גידול בגורמי היצור בחו"ל (השקעות ומועסקים).

לרבע השלישי של 2013 צופים תעשייני הענף התרחבות בפעילותם: צפי לצמיחה מחודשת בתפוקת הענף, לצד עלייה במכירות לשוק המקומי וליצוא. בנוסף, צפוי גידול קל בהשקעות, תוך גידול מואץ בהוצאות המימון הריאליות. מנגד, הקיפאון במצבת העובדים צפוי להימשך, זה הרבעון השלישי ברציפות.

¹² כ- 60% מתעשייני הענף שהשיבו על הסקר דיווחו על פעילות יצרנית בחו"ל.

ענף המתכת והחשמל

רבע השני של 2013 נמשכה ההתכווצות בפעילות הענף, זה קרוב לשנתיים ברציפות: בהתאם לציפיות, נמשכה הנסיגה **בתפוקת הענף**, תוך התמתנות בעוצמתה, לצד קיפאון בניצולת הציוד וירידה מתונה במלאים.

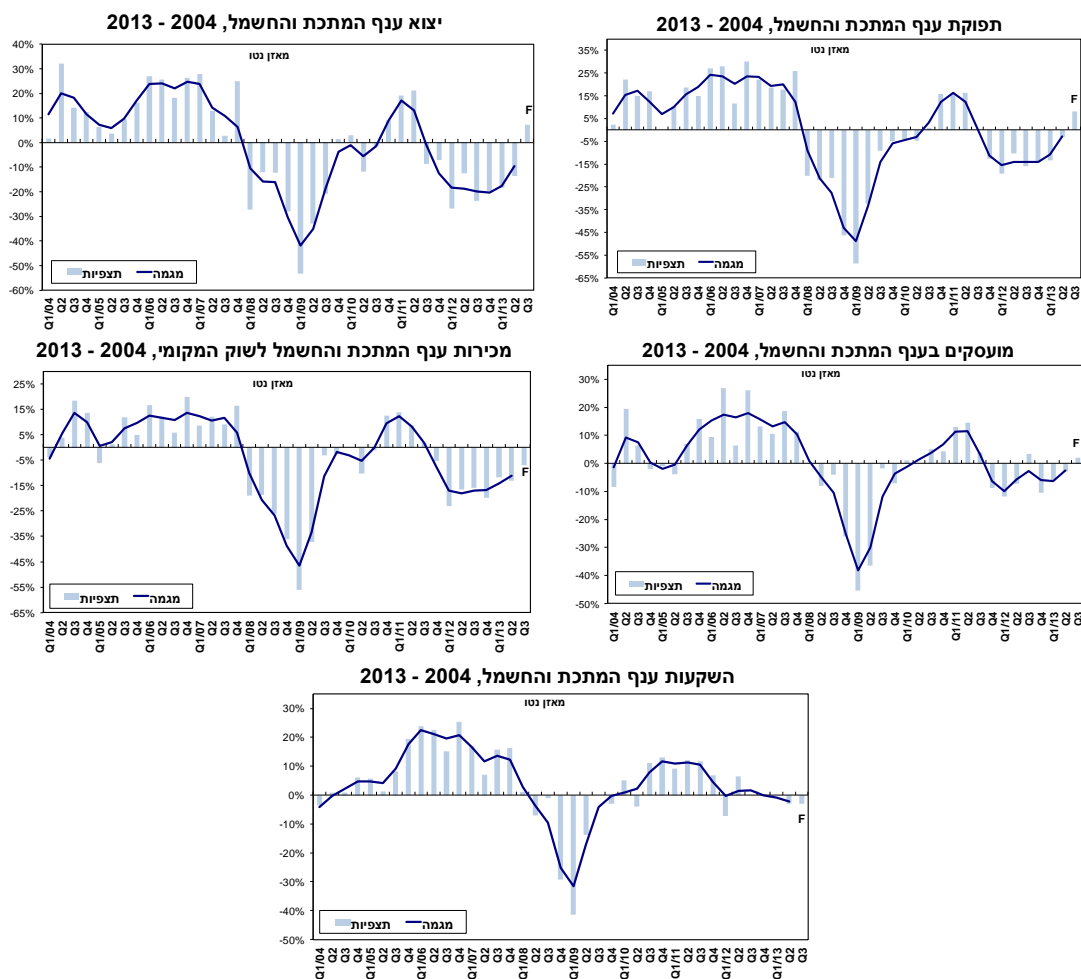
נסיגה זו בתפוקה, מתיישבת עם הדיווחים לגבי נסיגה מהירה נוספת במכירות המקומיות ובמשלוחי היצוא, זאת בד בבד לדיווחים על שחיקה ניכרת ברווחיות היצוא.

בהתאם לציפיות, התמתנה הירידה **במצבת העובדים** בענף. עם זאת, דיווחי התעשיינים ממשיכים להצביע על קושי ניכר בגיוס עובדים מקצועיים (88% מהם דיווחו על כך בסקר הנוכחי).

נסיגה מתונה נרשמה בהשקעות הענף, לאחר שלושה רבעונים רצופים בהם שרר קיפאון.

תעשייני הענף להם פעילות יצרנית בחו"ל¹³ מדווחים על קיפאון בתפוקתם ובהשקעותיהם בחו"ל, למול נסיגה במצבת העובדים בחו"ל.

רבע השלישי של 2013 צופים תעשייני הענף שיפור בפעילותם התעשייתית: לראשונה מזה שמונה רבעונים צפוי גידול מחודש בתפוקה ובמשלוחי היצוא, לצד קליטת עובדים בקצב מתון. מנגד, צפויה נסיגה נוספת במכירות המקומיות ובהשקעות הענף.

¹³ כ- 22% מתעשייני הענף שהשיבו על הסקר דיווחו על פעילות יצרנית בחו"ל.

ענף המזון

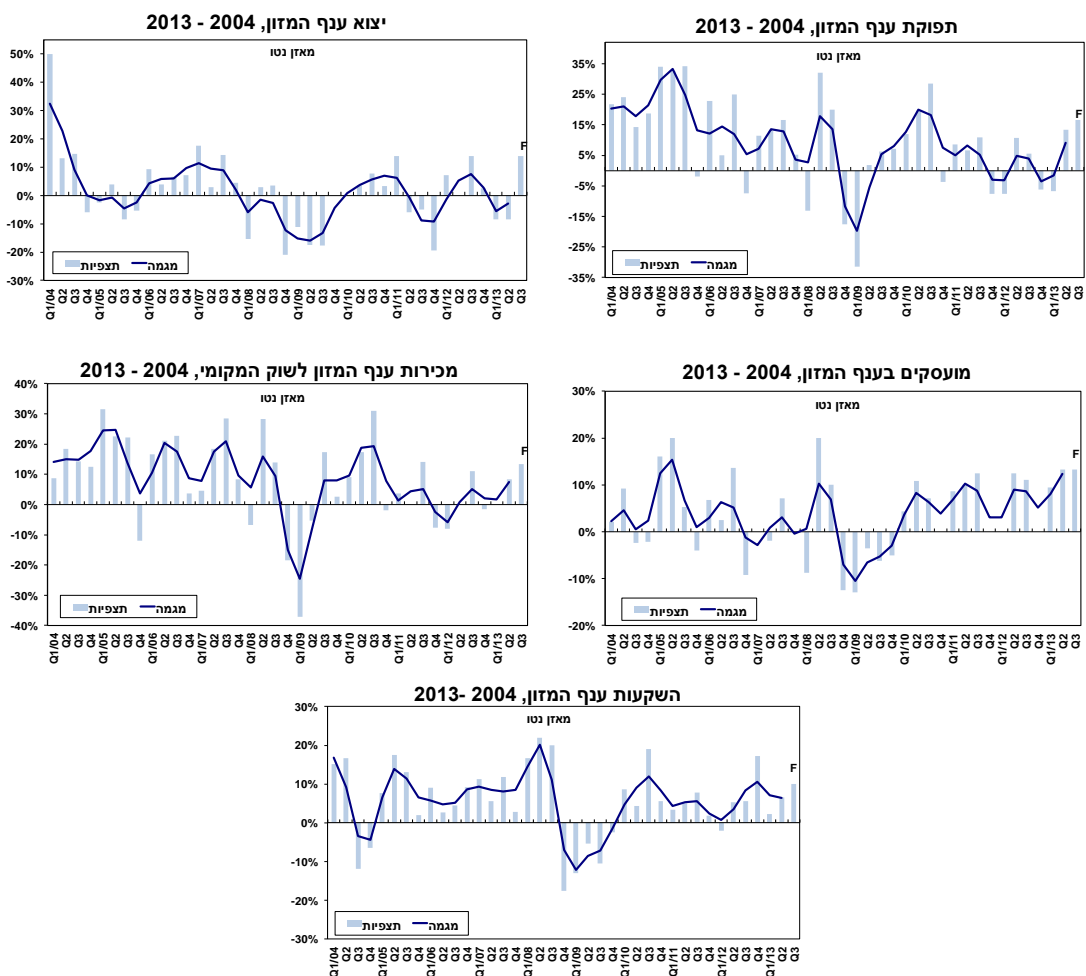
בהתאם לציפיות, **ברבע השני של 2013** נרשמה צמיחה מחודשת בפעילות הענף: תפוקת הענף רשמה גידול מחודש ומהיר, אשר לווה בעלייה בניצולת הציוד ובמלאים. נציין, כי גידול כה מהיר בתפוקה לא דווח על ידי תעשייני הענף בסקר זה קרוב לשלוש שנים.

הצמיחה בתפוקת הענף, חלה על רקע גידול מחודש במכירות הענף לשוק המקומי, לצד גידול מואץ בהשקעות ובמצבת העובדים. נציין, כי גידול כה חד במצבת העובדים בענף לא דווח במסגרת הסקר מזה כחמש שנים.

מנגד, נסיגה נוספת נרשמה במשלוחי היצוא, בקצב הדומה לזה שנרשם ברבע הקודם.

תעשייני הענף להם פעילות יצרנית בחו"ל¹⁴ מדווחים על צמיחה מחודשת ומהירה בתפוקתם בחו"ל, אל מול קיפאון במצבת עובדיהם ונסיגה נוספת בהשקעותיהם בחו"ל.

לרבע השלישי של השנה צופים תעשייני הענף התרחבות מהירה נוספת בפעילותם, הבולטת לחיוב אף בהשוואה לתחזיותיהם של יתר ענפי התעשייה: האצה צפויה בקצב גידול תפוקת הענף, המכירות המקומיות וההשקעות, תוך המשך קליטת העובדים בקצב מהיר. בנוסף, צפוי גידול מחודש במשלוחי היצוא. נציין, כי לא מן הנמנע, כי לפחות חלק מהצמיחה הצפויה הינה עונתית ומשקפת פעילות מוגברת של הענף לקראת חגי תשרי.

¹⁴ כ- 17% מתעשייני הענף שהשיבו על הסקר דיווחו על פעילות יצרנית בחו"ל.

ענף הטקסטיל וההלבשה

ברבע השני של 2013 נמשכה ההתכווצות החדה בפעילות הענף, ואף בלטה לשלילה ביחס ליתר ענפי התעשייה: נסיגה נוספת נרשמה **בתפוקת הענף**, זה הרבעון החמישי ברציפות, תוך ירידה ניכרת בניצולת הציוד וקיפאון במלאי המוצרים הגמורים.

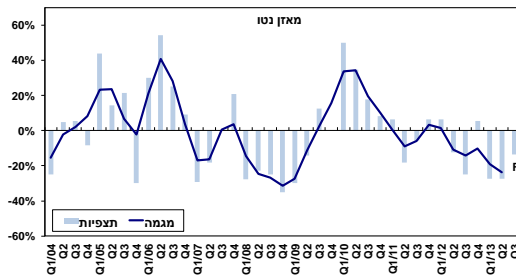
הנסיגה בתפוקה, חלה על רקע נסיגה חדה ומחודשת במכירות לשוק המקומי לצד נסיגה ניכרת נוספת במשלוחי היצוא. בתוך כך, החריפה השחיקה ברווחיות היצוא, הבולטת בעוצמתה אף ביחס ליתר ענפי התעשייה המייצאים.

במקביל, נמשכה הירידה החדה בגורמי הייצור בענף (מועסקים והשקעות), תוך התמתנות בעוצמת הירידה. נציין, כי הירידה בהשקעות הענף מתיישבת עם העלייה החדה באחוז התעשיינים המדווחים על קשיי אשראי: 75% דיווחו על קושי בשמירה על מסגרת אשראי קיימת, ו- 80% דיווחו על קושי בקבלת אשראי חדש (לעומת 64% ו- 67%, בהתאמה, ברבע הראשון של 2013).

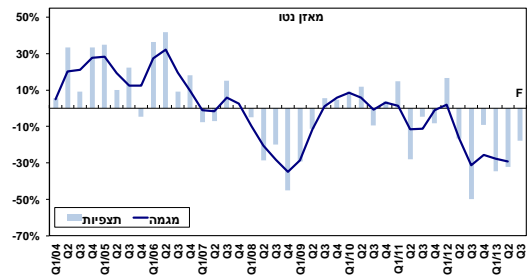
בדומה לפעילות המקומית, מדווחים תעשייני הענף להם פעילות יצרנית בחו"ל¹⁵ על התכווצות חדה בפעילותם (בתפוקתם, במצבת עובדיהם ובהשקעותיהם בחו"ל).

לרבע השלישי של השנה צופים תעשייני הענף התכווצות נוספת בפעילותם, תוך התמתנות בעוצמתה. עם זאת, תחזיות תעשייני הענף ממשיכות לבלוט לשלילה ביחס ליתר ענפי התעשייה: נסיגה נוספת, מתונה בעוצמתה, צפויה בתפוקת הענף, במכירות המקומיות ובמשלוחי היצוא, לצד צמצום נוסף במצבת העובדים. מנגד, הנסיגה בהשקעות הענף צפויה להחריף.

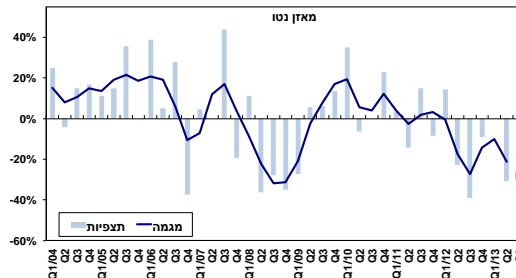
יצוא ענף הטקסטיל וההלבשה, 2013 - 2004

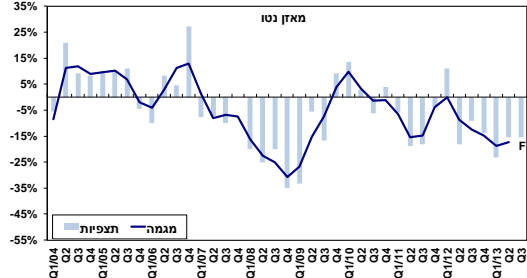
תפוקת ענף הטקסטיל וההלבשה, 2013 - 2004

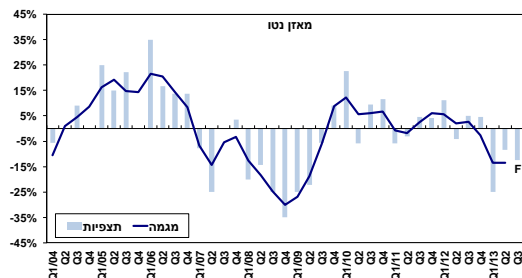
מכירות ענף הטקסטיל וההלבשה לשוק המקומי, 2013 - 2004

מועסקים בענף הטקסטיל וההלבשה, 2013 - 2004

השקעות בענף הטקסטיל וההלבשה, 2013 - 2004

¹⁵ כ- 36% מתעשייני הענף שהשיבו על הסקר דיווחו על פעילות יצרנית בחו"ל.

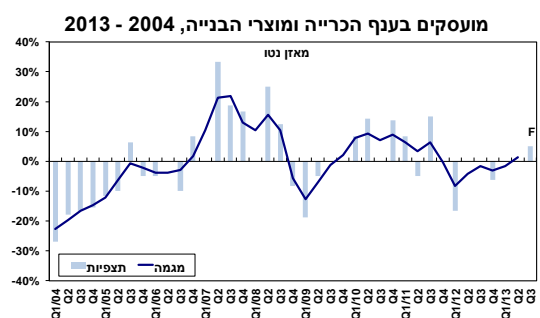
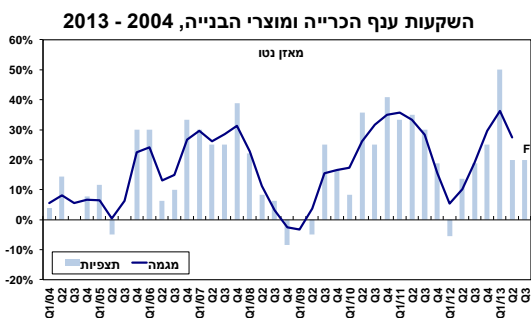
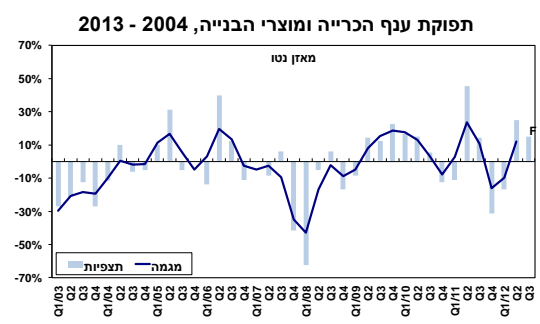
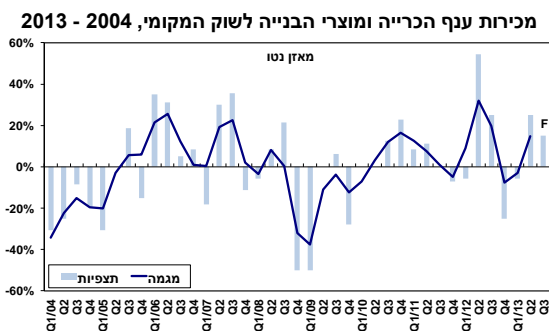
ענף כרייה ומוצרי בנייה¹⁶

בהתאם לציפיות תעשייני הענף, **ברבע השני של 2013** חודשה הצמיחה בתפוקה הענף בקצב מהיר, תוך עלייה חדה בניצולת הציוד ועל רקע גידול חד במכירות הענף לשוק המקומי. נציין, כי עליות חדות אלו בולטות לחיוב אף בהשוואה ליתר ענפי התעשייה.

במקביל, גידול מהיר נוסף נרשם בהשקעות הענף בנכסים קבועים, ובלט אף הוא ביחס ליתר ענפי התעשייה. עם זאת, קצב גידול ההשקעות ברבע השני של השנה משקף האטה ביחס לגידול הדרמטי בתחילת השנה, גידול כמותו לא נרשם עד כה¹⁷ במסגרת הסקר ואשר הושפע ככל הנראה מהתקדמות הפעילות בבניית עיר הבה"דים, לצד ביקושים ערים בשוק הנדל"ן.

מנגד, נמשך הקיפאון במצבת העובדים. נציין, כי למרות שלא נרשמה קליטת עובדים לענף מזה קרוב לשנתיים, מדווחים תעשייני הענף על החרפת הקושי בגיוס עובדים מקצועיים לרמת שיא: כל תעשייני הענף בסקר דיווחו על קושי, לעומת 78% בסקר הקודם.

תחזיות התעשיינים **לרבע השלישי של 2013** מצביעות על צפי להתרחבות נוספת בפעילותם: גידול נוסף צפוי בתפוקת הענף ובמכירות לשוק המקומי, תוך התמתנות בעוצמתו, לצד גידול חד נוסף בהשקעות וקליטת עובדים מחדשת לענף.

¹⁶ בשל מיעוט המשיבים לסקר בענף זה (10 משיבים), יש להיזהר מלהסיק מסקנות על פי ממצאים אלו בלבד על כיווני ההתפתחות של הענף בכללותו.

¹⁷ ניתוח מתועד של דיווחי ההשקעות בענף הכרייה ומוצרי הבנייה בסקר קיים מאז סוף שנת 1999.

מגזר המפעלים הקטנים והבינוניים

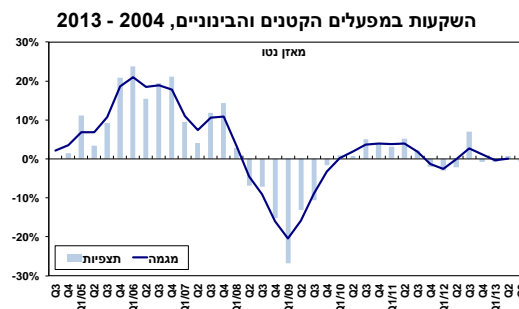
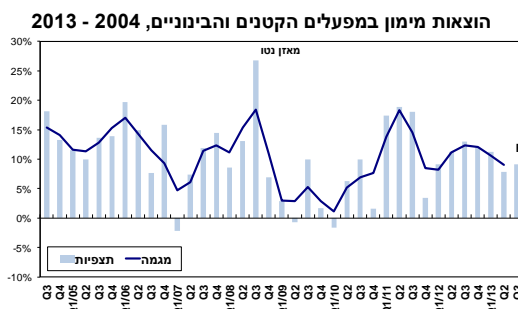
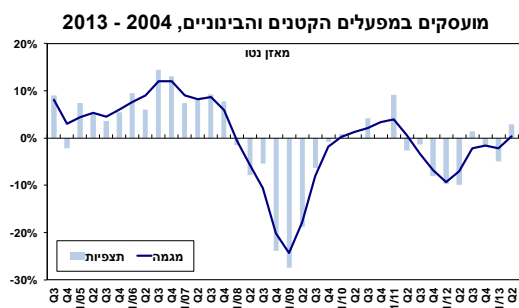
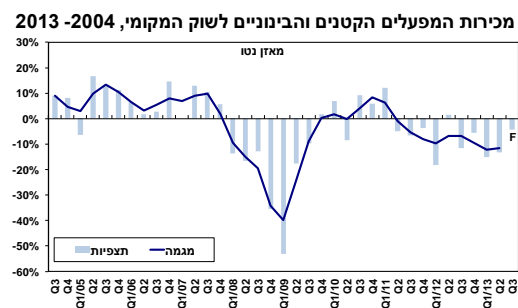
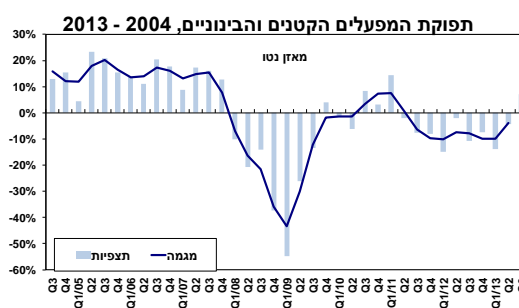
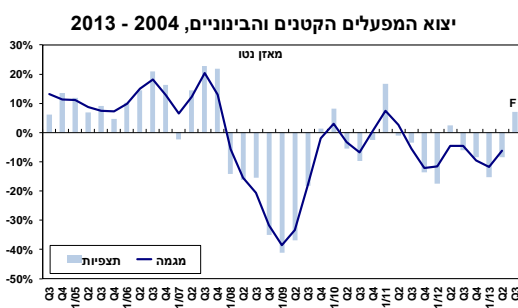
בהתאם לציפיות, **ברבע השני של 2013** התמתנה ההתכווצות בפעילותם התעשייתית של המפעלים הקטנים והבינוניים¹⁸: התמתנות נרשמה בעוצמת הנסיגה בתפוקת המגזר ובמכירותיו לשוק המקומי וליצוא, תוך התמתנות הירידה בניצולת הציוד.

בנוסף, חלה עלייה מחודשת ומתונה בגורמי הייצור במגזר (מועסקים והשקעות), לצד גידול מחודש במלאים.

למול דיווחיהם של התעשיינים הקטנים והבינוניים מדווחים תעשייני המפעלים הגדולים על גידול מחודש בתפוקתם ובמכירותיהם לשוק המקומי, לצד גידול זעום במצבת העובדים ובהשקעות. עם זאת, נמשכה הנסיגה במשלוחי היצוא.

לרבע השלישי של 2013 צופים תעשייני המפעלים הקטנים והבינוניים צמיחה מחודשת בתפוקתם על רקע צפי לגידול מחודש ביצוא. מנגד, תחזיותיהם של תעשייני המגזר מצביעות על קיפאון בגורמי הייצור (מועסקים והשקעות) וירידה נוספת, מתונה בעוצמתה, במכירות המקומיות.

תחזית הצמיחה של מגזר המפעלים הקטנים והבינוניים מצטרפת למגמת השיפור בפעילותם של עמיתיהם הגדולים, הצופים גידול נוסף בתפוקתם, לצד גידול מחודש ביצוא וגידול מואץ בגורמי הייצור (מועסקים והשקעות). מנגד, נסיגה מתונה, כמעט קיפאון, צפויה במכירותיהם המקומיות.

¹⁸ מפעלים המעסיקים עד 100 עובדים.

נספח מתודולוגי לגרפים

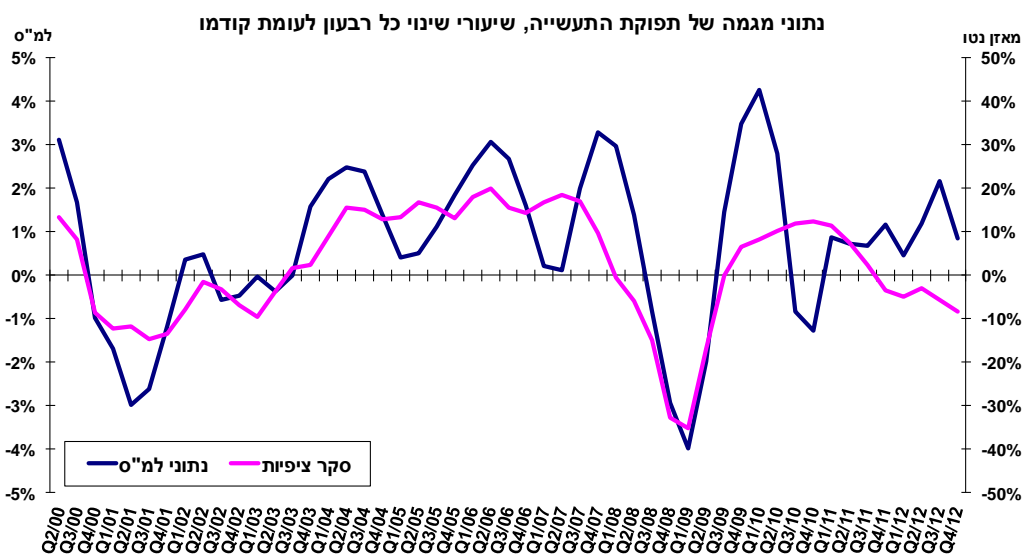
בגרפים המשולבים בסקר מוצגות תצפיות ומגמות על-פי הדיווחים שנתקבלו בסקרי הציפיות משנת 2004 ועד היום. הגרפים מתייחסים לממוצע התעשייה ולענפים בהם מספר מספק של מפעלים מדווחים. בנוסף, מוצגות תחזיות לרבע השלישי של שנת 2013, המבוססות על ציפיות המפעלים, כפי שמשתקפות בסקר הנוכחי.

מבחנים סטטיסטיים מוכיחים כי סקר הציפיות מספק אינדיקציה טובה לגבי כיווני ההתפתחויות בתעשייה עוד בטרם פורסמו הנתונים הסטטיסטיים הרשמיים. כך, העלתה בחינת הנתונים לשנים 2000 - 2012 מתאם חיובי של 0.7 בין נתוני המגמה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה¹⁹ לקו המגמה של סקר הציפיות בהתייחס לתפוקת התעשייה. בנוסף, מבדיקה שערכה חברת "מגמות - טכנולוגיות חיזוי בע"מ" בשנת 1995, בהתייחסה לשנים 1978 עד 1995, נמצא כי "הסקר מדייק בכ- 80% מהמקרים בחיזוי כיוון השינוי של מדדי הייצור, היצוא והתעסוקה של הלמ"ס", וכן כי "שקלול התשובות לפי גודל הענף או החברות אינו מניב שיפור בתוצאות".

גרף זה ממחיש ויזואלית את המתאם הגבוה שנרשם במהלך השנים בין דיווחי התעשיינים בסקר לבין נתוני המאקרו הרשמיים. הגרף מציג את התפתחות קו המגמה של מדד הייצור התעשייתי של הלמ"ס, המפורסם מדי חודש, בפיגור של כחודש וחצי, אל מול קו המגמה של תפוקת התעשייה על-פי מאזן הנטו של סקר הציפיות בתעשייה, שמפורסם בסיום כל רבעון לגבי הרבעון שהסתיים.

סקר הציפיות ככלי לזיהוי שינויי מגמה בתעשייה

סקר ציפיות בתעשייה, 2000 - 2012

קו המגמה של סקר הציפיות מחושב כממוצע נע של שלושה סקרים. כך, לדוגמה, נתון המגמה לגבי הרבע הראשון של 2013 מורכב מממוצע משוקלל של הדיווחים שנתקבלו בשלושה סקרים: הסקר המתייחס לרבע האחרון של 2012, זה המתייחס לרבע הראשון של 2013, והסקר הנוכחי, המתייחס לרבע השני של 2013 (המשקלות הם: 25%, 50% ו- 25%, בהתאמה).

המדד בתצוגה הגראפית מכונה מאזן נטו משוקלל. מדד זה מציג את ההפרש בין אחוז החברות המדווחות על עלייה לבין אלו המדווחות על ירידה, משוקלל בהתאם לעוצמת השינויים (כלומר, משקלה של חברה המדווחת על עלייה ניכרת גבוהה ממשקלה של זו המדווחת על עלייה קטנה, וכך לגבי ירידה).

יש להדגיש, כי אין לראות באחוזים המוצגים בגרפים שיעורי שינוי, אלא אינדיקציה למגמות בלבד. באופן כללי, ניתן לומר, כי "מאזן נטו" שלילי פירושו ירידה, וחיובי - עלייה.

¹⁹ על בסיס סיווג ענפי 1993.

נספח טבלאות - ממוצע התעשייה²⁰

תפוקה						
Q3/13(F)	Q2/13	Q1/13	Q4/12	Q3/12	Q2/12	
37	31	24	30	28	37	עלייה
5	4	3	4	9	8.5	מזה: עלייה ניכרת
28	30	39	39	44	36	ירידה
3	4	7	11.5	10	5	מזה: ירידה ניכרת
6	1	9.5-	8-	8-	2	מאזן נטו משוקלל

תעסוקה						
Q3/13(F)	Q2/13	Q1/13	Q4/12	Q3/12	Q2/12	
22	23	23	16	24	20	עלייה
15	18	21	22	19	22	ירידה
2	0.5	2	3	1	2	מזה: ירידה ניכרת
3	2	0	-4	3.5	-1	מאזן נטו משוקלל

קשיים בגיוס עובדים בלתי מקצועיים					
Q2/13	Q1/13	Q4/12	Q3/12	Q2/12	
53	53	54	51	56	נתקלו בקשיים
24	25	24	22	27	מזה: קושי גדול עד בינוני
36	33.5	32	34	29	אין קושי
11	14	14	15	15	לא חיפשו עובדים

קשיים בגיוס עובדים מקצועיים					
Q2/13	Q1/13	Q4/12	Q3/12	Q2/12	
77	73	78	74	78	נתקלו בקשיים
52	49	53	50	52	מזה: קושי בינוני עד גדול
13.5	15	11.5	15	11	אין קושי
9	12	10	11	11	לא חיפשו עובדים

מכירות לשוק המקומי						
Q3/13(F)	Q2/13	Q1/13	Q4/12	Q3/12	Q2/12	
27	25	26	25	24	30	עלייה
2	3	3	3	5	5	מזה: עלייה ניכרת
31	33	37	40	40	36	ירידה
3	4.5	5	7	8	4	מזה: ירידה ניכרת
-2	-5	7-	-9	-9	-2	מאזן נטו משוקלל

הזמנות לשוק המקומי						
Q3/13(F)	Q2/13	Q1/13	Q4/12	Q3/12	Q2/12	
26	22.5	23	23	23	23	עלייה
28	35	36	39	36	38	ירידה
4	5	5	7	8	7	מזה: ירידה ניכרת
-2.5	-8	-7	-10	-8	-9	מאזן נטו משוקלל

משלוחי יצוא						
Q3/13(F)	Q2/13	Q1/13	Q4/12	Q3/12	Q2/12	
31	26.5	29	34.5	24	32	עלייה
4	7	3	4	7.5	4	מזה: עלייה ניכרת
25	35	38	34.5	38	36.5	ירידה
3	8	10	14	14	15	מזה: ירידה ניכרת
4	-5	-8	-5	-11	0	מאזן נטו משוקלל

²⁰ באחוזים מסך המפעלים המדווחים.

הזמנות ליצוא						
Q3/13(F)	Q2/13	Q1/13	Q4/12	Q3/12	Q2/12	
30	25	25	31	27	34	עלייה
5	4	1.5	3	7.5	4	מזה: עלייה ניכרת
27	40	39	34	42	36	ירידה
2	10	11	12	14	10	מזה: ירידה ניכרת
3	-11	-12	-6	-11	-4	מאזן נטו משוקלל

רווחיות היצוא						
Q2/13	Q1/13	Q4/12	Q3/12	Q2/12	Q1/12	
6	3	9	14	15	12	עלייה
1	1	1	1.5	1	2	מזה: עלייה ניכרת
50	51	41	37	43	43	ירידה
10	11	6	4.5	9	11	מזה: ירידה ניכרת
-27	-29	-19	-13	-18	-20	מאזן נטו משוקלל

מחירי היצוא						
Q3/13(F)	Q2/13	Q1/13	Q4/12	Q3/12	Q2/12	
7	7	4.5	9	11	8	עלייה
24	29	31	25	19.5	27	ירידה
4	4	3	4	1.5	6	מזה: ירידה ניכרת
-10	-13	-15	-10	-4	-12	מאזן נטו משוקלל

גורמים המגבילים את צמיחת היצוא (ציון ממוצע משוקלל לכל גורם)						
דרוג סקר נוכחי	סקר יולי 2013 (נוכחי)	סקר אפריל 2013	סקר ינואר 2013	סקר אוקטובר 2012	סקר יולי 2012	הגורמים
I	3.5	3.5	3.4	3.4	3.5	הזמנות ליצוא
I	3.5	3.5	3.2	3.3	3.5	קשיי חדירה ושיווק לשווקים חדשים
I	3.4	3.3	3.2	3.3	3.4	מחירים בינלאומיים
II	3.3	3.3	3.1	3.1	3.3	רווחיות היצוא
III	3.0	3.0	3.0	2.8	3.1	קשיי שיווק בשווקים קיימים
III	3.0	2.8	2.6	2.7	2.8	היעדר תמיכה ממשלתית לעידוד היצוא
IV	2.6	2.5	2.4	2.3	2.3	חסמים בירוקרטיים במדינות היצוא

* על-פי מבחני מובהקות, ברמת מובהקות של 10%.

מלאי מוצרים מוגמרים					
Q2/13	Q1/13	Q4/12	Q3/12	Q2/12	
28	21.5	22	26	31	עלייה
23	25	25	32	23	ירידה
3	3-	1-	3-	4.5	מאזן נטו משוקלל

מלאי חומרי גלם					
Q2/13	Q1/13	Q4/12	Q3/12	Q2/12	
30	26	21	25	34	עלייה
20	27.5	29	23	23	ירידה
6	1-	-6	0.5	5.5	מאזן נטו משוקלל

שיעור הניצול של מלאי ההון					
Q2/13	Q1/13	Q4/12	Q3/12	Q2/12	
24	13.5	15	22.5	30	עלייה
24	28	30	35	27	ירידה
2	4	6	7	4	מזה: ירידה ניכרת
-0.5	-8	-10	-6	3	מאזן נטו משוקלל

הוצאות מימון ריאליות						
Q3/13(F)	Q2/13	Q1/13	Q4/12	Q3/12	Q2/12	
19	19	21	21	24	29	עלייה
3	2	5	2	6	3	מזה: עלייה ניכרת
9	8	10	11	7	6	ירידה
6	6	7	5	11	13	מאזן נטו משוקלל

השקעות בתעשייה						
Q3/13(F)	Q2/13	Q1/13	Q4/12	Q3/12	Q2/12	
21	23	22	26	24	24	עלייה
3	3	6	9	4	5	מזה: עלייה ניכרת
13	16	16	16	13	14	ירידה
5	8	7	5.5	5	5	מזה: ירידה ניכרת
3	1	2	7	5.5	5	מאזן נטו משוקלל

תפוקת המפעלים המייצרים בחו"ל						
Q3/13(F)	Q2/13	Q1/13	Q4/12	Q3/12	Q2/12	
37	30	24.5	22	26.5	35	עלייה
0	4	2	4	10	5	מזה: עלייה ניכרת
14	20	30	33	30	35	ירידה
10	4	-6	-7	-1	0	מאזן נטו משוקלל

מועסקים במפעלים המייצרים בחו"ל						
Q3/13(F)	Q2/13	Q1/13	Q4/12	Q3/12	Q2/12	
19	16	15	8	18	17.5	עלייה
2	0	2	0	4	0	מזה: עלייה ניכרת
8.5	14	13	25	14	20	ירידה
4	0	-1	-9	3	-2.5	מאזן נטו משוקלל

השקעות במפעלים המייצרים בחו"ל						
Q3/13(F)	Q2/13	Q1/13	Q4/12	Q3/12	Q2/12	
12.5	20	13	10	14	18	עלייה
2	0	0	4	4	5	מזה: עלייה ניכרת
10	14	21	12.5	6	15	ירידה
0	0	-10.5	1	6	1	מאזן נטו משוקלל